

Godišnji izvještaj o poslovanju za 2017. godinu

Banja Luka, februar 2018. godine

Sadržaj:

Pismo Izvršnog odbora	3
Opšti podaci	4
POSLOVNO OKRUŽENJE U 2017. GODINI	4
Makroekonomsko okruženje	4
Osnovni makroekonomski pokazatelji	4
PODACI O DRUŠTVU	5
OSNIVANJE I DJELATNOST	5
ORGANI DRUŠTVA	6
Skupština akcionara	6
Upravni odbor Društva	6
Izvršni odbor Društva	7
Organizaciona struktura	7
Etički kodeks	8
Društveno odgovorno poslovanje	9
Interna revizija	9
Interna revizija u 2017. godini	9
Plan interne revizije za 2018. godinu	10
POSLOVANJE DRUŠTVA	11
Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva	11
OSTVARENJE PLANA ZA 2017. GODINU I PLAN ZA 2018. GODINU	12
RIZICI	14
Ostale informacije	15
EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND	16
Osnovni podaci	16
Podaci o visini naknada i troškova	16
Internet adresa na kojoj se svakodnevno objavljuje vrijednost obračunske jedinice	16
Minimalni iznos penzijskih doprinosa	17
Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke	17
Osnovna načela investicione politike Fonda	17
Minimalni garantovani prinos Fonda	18
Poreski tretman članova Fonda	18
Uslovi koji se moraju ispuniti za sticanje prava na povlačenje akumuliranih sredstava, način i rokovi kako/kada se mogu povući akumulirana sredstva	18
Prava nasljednika u slučaju smrti člana Fonda	19
Informacije o poslovanju	19

Pismo Izvršnog odbora

Prethodna godina je značajna za finansijski sektor u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, budući da je, skoro osam godina nakon donošenja Zakona o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, osnovano prvo društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i počeo je sa radom prvi dobrovoljni penzijski fond u našoj zemlji.

Imali smo izuzetnu čast da učestvujemo u stvaranju potpuno novog segmenta na finansijskom tržištu Republike Srpske koje je u 2017. godini dobilo potuno novu vrstu finansijske institucije. Osnivanje Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka je završeno u 2017. godini, ali su naredne godine ključne za uspjeh ovog projekta. U toku 2017. godine, uspostavljena je organizaciona struktura Društva i formiran je mali tim koji čini kombinaciju iskusnih profesionalaca na tržištu kapitala i mladih koji su spremni da ulože svoju energiju u promovisanje ideje dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Osnivači Društva, Evropska banka za obnovu i razvoj, Skupna d.d. Ljubljana i Penzijski rezervni fond Republike Srpske a.d. Banja Luka, svaki iz svoje djelatnosti, svojim kredibilitetom, iskustvom i prisutnošću na ovom, regionalnim i globalnim tržištima, daju na značaju ovom projektu.

U toku 2017. završen je proces osnivanja Društva i dobijanja svih potrebnih dozvola od strane nadležnih organa za početak poslovanja. Moramo istaći da su u početnom periodu rada sve institucije u Republici Srpskoj pokazale proaktivnost i spremnost za saradnju. Prije svega, nadležni regulator, Agencija za osiguranje Republike Srpske, se pokazala partnerom u ovom projektu u svom punom kapacitetu. Veliku podršku u početnim fazama realizacije ovog projekata imali smo i od cijele Vlade Republike Srpske, posebno nadležnih ministarstva - Ministarstva finansija i Ministarstva boračko-invalidske zaštite, kao i Poreske uprave Republike Srpske, koja je, takođe, svojim aktivnostima uspostavila osnovu za funkcionisanje dobrovoljnog penzijskog osiguranja u praksi.

Godina pred nama je godina velikih očekivanja. Društvo ima velika očekivanja od tržišta Republike Srpske, gdje očekujemo da će, prije svega, poslodavci, pa i pojedinci, prepoznati prednosti i značaj dobrovoljnog penzijskog osiguranja. Svjesni smo i da su očekivanja od Društva velika, da uspostavimo standard dobre poslovne prakse za dobrovoljne penzijske fondove na ovom tržištu, te ćemo učiniti sve da ta očekivanja u ovoj i narednim godinama ispunimo.

Direktor
Tomaž Završnik

Izvršni direktor
Gordana Drobniak, CFA, MBA

Opšti podaci

Izveštaj o poslovanju Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Izveštaj o poslovanju) predstavlja završni izvještaj koji na jednostavan način prikazuje rezultate poslovanja koji su ostvareni u 2017. godini. Izveštaj o poslovanju koncipiran je na takav način da, pored opštih informacija, pruži i dodatne informacije koje će upotpuniti finansijske izvještaje Društva. Pored rezultata poslovanja, Izveštaj o poslovanju prikazuje faktore koji su imali značajnu ulogu na ostvarene rezultate, kao i faktore koji u budućem periodu mogu imati značajan uticaj na poslovanje Društva.

POSLOVNO OKRUŽENJE U 2017. GODINI

Makroekonomsko okruženje

Prema European Economic Forecast, Autum 2017. ekonomija Evropske unije je imala stope rasta i iznad očekivanih, prije svega zahvaljujući stabilnoj ličnoj potrošnji, povoljnim globalnim uslovima poslovanja i globalnom ekonomskom rastu, zatim povoljnim uslovima za finansiranje i poboljšanjima na tržištu rada.

Predviđanja za ekonomiju i evro zone i Evropske unije ostaju pozitivna za naredni period. Tako se predviđa da će realni rast BDP-a u evro zoni iznositi 2,2% u 2017. godini i 2,1% u 2018. godini, dok je za Evropsku uniju (27 zemalja članica, bez Velike Britanije) predviđen rast BDP-a od 2,4% u 2017. godini i 2,2% u 2018. godini.

Mogući rizici u funkcionisanju Evropske unije leže u očekivanoj "normalizaciji" politika centralnih banaka i podizanju referentnih kamatnih stopa, zatim očekivanom izlasku Velike Britanije iz EU početkom 2019. godine, kao i mogućim valutnim rizicima na globalnom nivou.

Kako su članice Evropske unije Italija, Slovenija i Hrvatska jedni od najvećih spoljnotrgovinskih partnera Republike Srpske, privredni trendovi iz EU se u velikom mjeri prelivaju na privredni ambijent Republike Srpske i BiH.

Ipak, prema osnovnim makroekonomskim pokazateljima za Republiku Srpsku, možemo konstatovati da je 2017. godina bila godina privredne stabilizacije i blagog oporavka, te su prognoze i izgledi za naredni period dosta optimistični.

Osnovni makroekonomski pokazatelji¹

Bruto domaći proizvod (BDP)

Procjenjena stopa rasta BDP u 2017. godini je nešto viša u odnosu na ostvarenu u 2016. godini, prije svega zbog rasta izvozne tražnje i pozitivnih kretanja kod najvećih spoljnotrgovinskih partnera, zatim pozitivnog efekta povećanja potrošnje domaćinstava i blagog povećanja državne potrošnje.

Takođe je bitno napomenuti da je tokom 2013. godine proveden popis stanovništva u BiH, te je na osnovu njega, revidiran procjenjeni broj stanovnika od strane Republičkog zavoda za statistiku.

Evropska banka za obnovu i razvoj u svoj izvještaju² iz novembra 2017. godine predviđa stopu rasta BDP-a od 3% za Bosnu i Hercegovinu u 2018. godini.

Pokazatelj	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Broj stanovnika (milioni)	1,17	1,17	1,16	1,16	1,15
BDP u milionima KM - nominalni	8.793	8.887	9.205	9.632	10.084
BDP po stanovniku (KM)	7.508	7.615	7.921	8.321	8.735
% rasta BDP-a nominalno	2,10%	1,10%	3,60%	4,60%	4,70%
% rasta BDP-a realno	1,70%	0,30%	2,80%	3,50%	3,60%

¹ Izvori: Republički zavod za statistiku RS i procjene Ministarstva finansija RS

² Regional Economic Prospects in EBRD Countries of Operations November 2017

Inflacija

Nakon dužeg perioda kojeg su karakterisali niska inflacija i čak deflacija, u narednom periodu se očekuje rast stope inflacije, kao posljedica izmjena i dopuna Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini.

Nezaposlenost

Jedan od najvećih izazova sa kojima se Republika Srpska susreće godinama unazad je visoka stopa nezaposlenosti. Ipak, prema podacima iz Ankete o radnoj snazi za 2017. godinu, stopa nezaposlenosti je smanjena sa 24,8% u 2016. godini na 21% u 2017. godini. Stopa nezaposlenosti ostaje relativno visoka uprkos trendovima emigracije i smanjenja ukupnog broja stanovnika, te će tržište radne snage imati, prema Izvještaju MMF-a³, ograničavajući efekat na budući ekonomski rast.

Prosječna neto plata

Prosječna neto plata u Republici Srpskoj za 2017. godinu je iznosila 831 KM, što je za 0,1% manje u odnosu na prosječnu neto platu isplaćenu u 2016. godini. Na smanjenje prosječne neto plate, u najvećoj mjeri, je uticalo smanjenje plata u oblastima javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje, obrazovanje i djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada.

Spoljna trgovina

U 2017. godini je zabilježen snažan rast izvoza od 21,2%, prije svega zbog rasta izvoza prerađivačke industrije, dok je uvoz povećan u nešto manjem procentu od 9,7% u odnosu na prethodnu godinu. Pored Srbije i Rusije, najveći spoljnotrgovinski partneri RS su tradicionalno zemlje EU: Hrvatska, Slovenija, Italija i Njemačka.

PODACI O DRUŠTVU

OSNIVANJE I DJELATNOST

Sjedište Društva je u Banjoj Luci, ul. Kralja Petra I Karađorđevića 109/III. Matični broj Društva je 11157319, a JIB je 4404186440003.

Osnivačka sjednica skupštine Društva je održana 06. aprila 2017. godine na kojoj je zaključen Ugovor o osnivanju Društva. Društvo je osnovano u formi zatvorenog akcionarskog društva od strane dva osnivača: Skupne pokojninske družbe d.d. Ljubljana i Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka. U trenutku osnivanja, osnovni kapital Društva iznosio je 2.948.000 KM i podijeljen je na 2.948.000 običnih akcija klase „A“ koje glase na ime. Nominalna pojedinačna vrijednost jedne akcije iznosi 1 KM.

Ugovorom o osnivanju Društva, oznaka spisa – OPU 434/17, od 6. aprila 2017. godine, članom 34. je definisano da osnivači Društva imaju namjeru da, nakon upisa, realizuju povećanje osnovnog kapitala Društva drugom emisijom običnih akcija, ukupne vrijednosti emisije 1.452.000 KM. Ovo je i ostvareno nakon vanredne skupštine akcionara Društva, održane 22. juna 2017. godine.

Dana 30.05.2017. godine, Agencija za osiguranje Republike Srpske je Društvu, Rješenjem broj: 4.05-559-1/17, izdala dozvolu za rad - obavljanje djelatnosti organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima.

Dana 09.06.2017. godine, Društvo je upisano u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci pod brojem: 057-0-Reg-17-001064.

Osnovna djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, šifra djelatnosti je 66.30 - upravljanje fondovima.

Društvo je upisano u Registar emitenata kod Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske pod brojem: 09-904-51/17 od 20.06.2017. godine. Akcije Društva registrovane su kod Centralnog registra HOV a.d. Banja Luka pod brojem: 01-8248/17 od 27.06.2017. godine, oznaka hartije: DEPD-R-A, ISIN kod BA100DEPDRA9, CFI kod ESVUFR.

Visina osnovnog kapitala Društva je 4.400.000,00 KM.

³<http://www.imf.org/external/lang/bosnian/pubs/ft/scr/2018/cr1839b.pdf>: “Izvještaj MMF-a o zemlji br. 18/39”

ORGANI DRUŠTVA

Skupština akcionara

Skupštinu akcionara Društva čine akcionari:

1. SKUPNA POKOJNINSKA DRUŽBA D.D. LJUBLJANA, sa sjedištem Trg republike broj 3, Ljubljana, Republika Slovenija, sa vlasničkim učešćem od 34% u osnovnom kapitalu Društva;
2. PENZIJSKI REZERVNI FOND REPUBLIKE SRPSKE A.D. BANJA LUKA, sa sjedištem u ulici Bana Milosavljevića broj 8, Banja Luka, sa vlasničkim učešćem od 33% u osnovnom kapitalu Društva,
3. EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ, međunarodna organizacija osnovana sporazumom; čije sjedište je u One Exchange Square, London EC2A 2JNm Ujedinjeno Kraljevstvo („EBRD“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva i
4. FOND ZA RAZVOJ PREDUZEĆA, SICAV-SIF u formi société anonyme, osnovan u skladu sa zakonima Velikog Vojvodstva Luksemburga („ENEF“), sa vlasničkim učešćem od 16,50% u osnovnom kapitalu Društva.

Skupština akcionara je u 2017. godini održala dvije sjednice, prvu osnivačku 06.04.2017. godine na kojoj je praktično osnovano Društvo, donijet Statut, imenovani ograni Društva i usvojena akta koja su bila neophodna za dobijanje dozvole za rad od strane Agencije za osiguranje Republike Srpske. Druga vanredna sjednica skupštine akcionara Društva je održana 22.06.2017. godine na kojoj je donijeta odluka o povećanju osnovnog kapitala Društva, nakon koje su, po dobijanju neophodnih saglasnosti, EBRD i ENEF ušli u vlasničku strukturu Društva.

Na osnovu člana 21. Statuta, Skupština odlučuje o sledećim pitanjima:

- izmjenama osnivačkog akta - Ugovora članova Društva,
- donošenju Statuta Društva, kao i njegovim izmjenama i dopunama,
- donošenju Poslovnika o radu Skupštine Društva, kao i drugih akata Društva,
- usvajanju finansijskih izvještaja sa izvještajem nezavisnog revizora, kao i izvještaja Upravnog odbora u vezi sa finansijskim izvještajima,
- usvajanju programa rada i izvještaja internog revizora,
- povećanju i smanjenju osnovnog kapitala,
- sticanju sopstvenih akcija,
- naknadama i nagradama članovima Upravnog odbora,
- izboru i razrješenju članova Upravnog odbora,
- izboru nezavisnog revizora,
- prestanku društva,
- statusnim promjenama,
- sticanju i raspolaganju imovinom velike vrijednosti,
- raspodjeli dobiti i pokriću gubitaka,
- pitanjima podnesenim skupštini akcionara na odlučivanje od Upravnog odbora, i
- drugim pitanjima navedenim u zakonu ili osnivačkom aktu društva.

Upravni odbor Društva

Upravni odbor Društva nadležan je za odlučivanje o pitanjima koja se odnose na:

- upravljanje razvojem Društva i strategijom i nadziranjem Izvršnog odbora i administracije Društva,
- utvrđivanje ili odobravanje nacrtu godišnjeg poslovnog plana za svaku finansijsku godinu, tokom poslednjeg kvartala prije početka relevantne finansijske godine,
- razmatranje i usvajanje periodičnih finansijskih izvještaja Društva,
- sazivanje sjednice Skupštine akcionara i utvrđivanje prijedloga dnevnog reda,
- izbor, dužina mandata i razrješenje članova Izvršnog odbora, odobravanje uslova ugovora koje Društvo zaključuje sa njima i utvrđivanje njihove naknade,
- davanje i opozivanje prokure,
- utvrđivanje prijedloga odluka Skupštine akcionara i kontrolu njihovog sprovođenja,
- donošenje odluka o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom ili Statutom Društva.

Članovi Upravnog odbora

Aljoša Uršič - predsjednik Upravnog odbora

Darko Lakić - član Upravnog odbora

Aleksandra Vukosavljević - član Upravnog odbora

U toku 2017. godine, Upravni odbor Društva je održao pet sjednica na kojima je usvajao akta koja su se, prije svega, odnosila na uspostavljanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu, kao i svih akata potrebnih za organizovanje Fonda, te ostalih odluka u skladu sa svojom nadležnošću.

Izvršni odbor Društva

- organizuje i vodi poslove i odgovoran je za donošenje i izvršavanje svih odluka iz svoje nadležnosti,
- zastupa Društvo i vodi poslovanje Društva u skladu sa zakonom i osnivačkim aktom,
- stara se i odgovara za zakonitost rada Društva,
- zaključuje ugovore u ime Društva,
- predlaže poslovnu politiku,
- kvartalno izvještava Upravni odbor o svom radu,
- odlučuje o prijemu radnika i prestanku radnog odnosa u skladu sa opštim aktom Društva i zakonom, i
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i opštim aktima Društva.

Članovi Izvršnog odbora

Tomaž Završnik, član Izvršnog odbora - direktor

Gordana Drobnyak, član Izvršnog odbora - izvršni direktor

U toku 2017. godine, Izvršni odbor Društva je održao deset sjednica na kojima je donosio odluke vezane za poslovanje Društva, uspostavljanje poslovnih procesa i normativnog okvira u Društvu, kao i ostale odluke u skladu sa svojom nadležnošću.

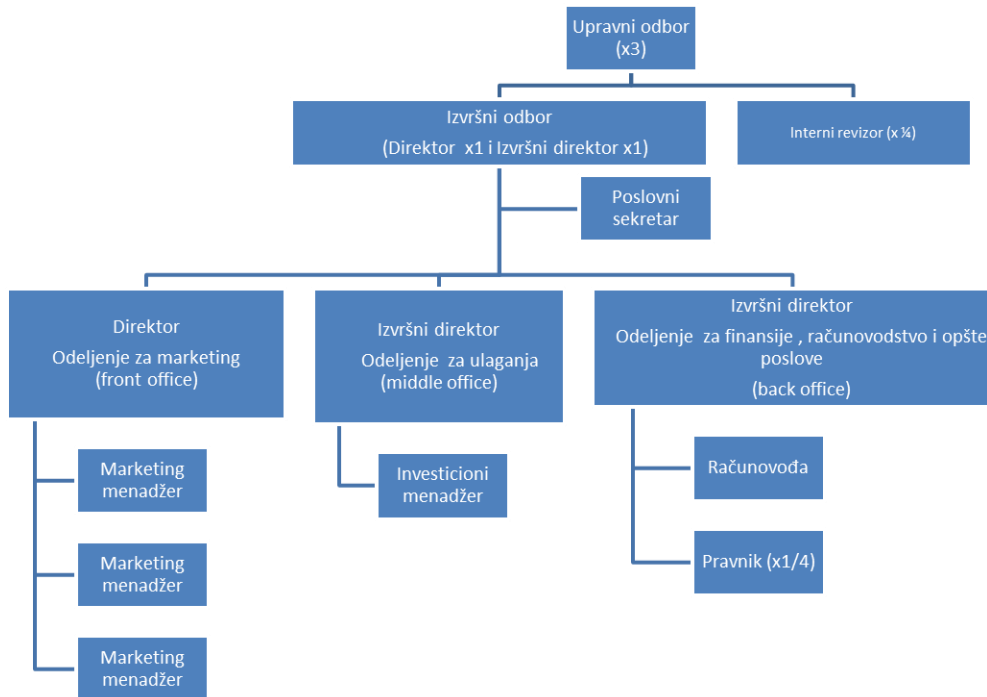
Organizaciona struktura

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova, trenutno ima šest zaposlenih na puno radno vrijeme, dok su interni revizor Društva i pravnik angažovani putem ugovora o dopunskom radu na ¼ radnog vremena. Od samog početka svojih aktivnosti, Društvo je opredeljeno da, kao poslodavac, u potpunosti poštuje i primjenjuje sve pozitivne zakonske propise koji definišu oblast zapošljavanja. Svi zaposleni su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme i ostvaruju sva zakonska prava .

Na dan 31.12.2017. godine, u Društvu je zaposleno šest radnika sa punim radnim vremenom i dva radnika na dopunskom radu (pravnik i interni revizor).

Društvo je organizovano na sledeći način:

- *Upravni odbor Društva*, kojeg čini tri člana predstavnika akcionara Društva;
- *Izvršni odbor Društva*, kojeg čini direktor i izvršni direktor;
- *Interni revizor*, imenuje ga Skupština akcionara i nezavisan je od drugih organa i sektora u svom radu;
- *Odeljenje za marketing - front office*;
- *Odeljenje za ulaganja - middle office*;
- *Odeljenje za finansije, računovodstvo i opšte poslove - back office*.

Etički kodeks

U svom poslovanju, veliku pažnju posvećujemo poštovanju etičkih normi i kodeksa u cilju stvaranja i održavanja povjerenja u rad Društva, kao i promociji društveno odgovornog ponašanja.

Prihvatanjem Etičkog kodeksa, zaposleni postavljaju standard dobre prakse koga se pridržavaju kao minimuma u svom poslovanju. Na osnovu Etičkog kodeksa nastojimo upravljati rizikom kontinuirane primjerenosti i prikladnosti, kao i rizikom sukoba interesa.

U svakodnevnom radu vodimo računa o sukobu interesa, kako bismo naše odluke donosili objektivno i nezavisno. Ukoliko žele da kupuju ili prodaju hartije od vrijednosti, zaposleni u Društvu te svoje aktivnosti moraju prethodno najaviti. Takođe, postoje ograničenja za obavljanje transakcija, ukoliko Evropski dobrovoljni penzijski fond kupuje ili prodaje određene finansijske instrumente.

Standarde profesionalnog ponašanja kojima dajemo prioritet su:

Profesionalnost - podrazumijeva obavljanje poslova na profesionalan način poštujući načelo dobre prakse, uz stalno unapređenje profesionalnog znanja, obrazovanja i međusobnu razmjenu znanja i iskustava između zaposlenog i ostalih učesnika na tržištu kapitala.

Integritet tržišta kapitala – Zaposleni koji posjeduje informaciju koja još nije objavljena (povlašćena informacija), a koja može uticati na vrijednost finansijskog instrumenta, ne smije djelovati ili navesti druge da djeluju na bazi te informacije.

Obaveze prema članovima Fonda - Zaposleni ima obavezu da se ponaša lojalno prema Društvu i sredstvima Fonda i u svom postupanju mora ispoljiti razumnu brigu i oprezno prosuđivanje. Zaposleni mora da djeluje u korist Društva, Fonda i članova Fonda, čije interese mora staviti iznad svojih interesa.

Obaveze prema Društvu - U svom djelovanju, zaposleni se mora ponašati u korist Društva i Fonda, ne smije uskratiti raspolaganje znanjima i sposobnostima koje posjeduje, ne smije odati povjerljive informacije ili na drugi način nauditi poslovanju Društva i Fonda.

Investiciona analiza i investicione odluke - Prilikom sprovođenja investicione analize i donošenja investicionih odluka, zaposleni mora da pokažu sistematičnost, nezavisnost i marljivost.

Zaposleni mora imati razumnu i provjerenu osnovu za djelovanje koja je podržana adekvatnim istraživanjem za bilo koju analizu i investicionu odluku.

Sukob interesa - U slučaju kada zaposleni ima lični interes, koji je takav da utiče ili može da utiče na nepristrasno i objektivno vršenje poslova, onda postoji sukob interesa. Zaposleni ne smije dozvoliti da njegov lični interes utiče na zakonito, objektivno i nepristrasno vršenje poslova.

Prijavljivanje neetičkih zahtjeva - Zaposleni koji smatra da se od njega zahtjeva da postupa na način koji je neprimjeren, neetički ili na drugi način nije u skladu sa Etičkim kodeksom, prijaviće takav zahtjev Izvršnom odboru. Zaposleni je dužan da neposredno pretpostavljenom prijavi kršenje pravila i principa Etičkog kodeksa od strane drugih zaposlenih.

Društveno odgovorno poslovanje

Društvo je posvećeno okolišnoj i društvenoj održivosti kroz stalnu usaglašenost sa nacionalnim ekološkim i socijalnim zakonodavstvom, koji uključuje poštovanje ljudskih resursa i propisa o zdravlju i zaštiti na radu; kroz usaglašenost sa zahtevima Okolišne i društvene politike EBRD-a (2014)⁴, posebno provedbenim Zahtjevima: PZ 2 – Radna snaga i uvjeti rada, PZ 4 – Zdravlje i zaštita na radu i PZ 9 – Finansijski posrednici i obezbjeđivanjem izgradnje investicionog portfolia Fonda poštujući:

1. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod aktivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Active Equity Investment⁵),
2. Procedure za upravljanje ekološkim i društvenim rizicima kod pasivnog investiranja kapitala (Environmental and Social Procedures for Pasive Equity Investment⁶).

U okviru projekta osnivanja i poslovanja definisan je Plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (Environmental and social management plan -ESAP) koji uzima u obzir rezultate procjene životne sredine i društvene procjene, kao i rezultate konsultacija sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD). Akcioni plan (ESAP) sadrži mjere ublažavanja i poboljšanja učinka, kao i aktivnosti koje se tiču utvrđenih društvenih i pitanja vezanih za zaštitu životne sredine.

Sve transakcije Društva i Fonda se vrše u skladu sa Eliminacionom listom okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a⁷. Za svaku transakciju se determiniše nivo rizika zaštite životne sredine i socijalnog rizika (visok/srednji/nizak) i definiše da li su potrebne dalje aktivnosti. Sve transakcije u 2017. godini su procjenjene kao aktivnosti niskog rizika.

Društvo nema direktna ulaganja u zaštitu životne sredine. Ulaganja u životnu sredinu sprovode se plaćanjem odgovarajućih taksi regulisanih pozitivnim zakonskim propisima.

Interna revizija

Interna revizija u 2017. godini

Cilj interne revizije

Polazeći od definicije interne revizije kao nezavisne, objektivne aktivnosti davanja mišljenja i savjetodavne aktivnosti njenog cilja unapređenje poslovanja i pružanje pomoći u ostvarivanju ciljeva putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja u proteklom periodu su sprovedene sljedeće aktivnosti:

Aktivnosti interne revizije

U okviru savjetodavne aktivnosti vršeno je davanje preporuka na okvir za upravljanje rizicima i to:

- Prospekt EDPF-a,
- Investiciona Politika,
- Pravilnik o naknadama EDPF-a,
- Skraćeni prospekt,
- Ugovor sa Kastodi bankom,
- Ugovor o organizovanju,
- Izjava organizatora penzijskog plana,
- Odluka o organizovanju penzijskog plana,
- Ugovor o pristupanju dobrovoljnom penzijskom fondu,

⁴ <http://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>

⁵ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

⁶ <http://www.ebrd.com/who-we-are/our-values/environmental-emanual-risk.html>.

⁷ Eliminaciona lista okolišnih i socijalnih pitanja EBRD-a je Dodatak 1. Okolišne i društvene politike EBRD-a (2014) (E&S Exclusion list is Appendix 1 to the EBRD's Environmental and Social Policy 2014: <http://www.ebrd.com/environmental-and-social-policy.html>)

- Predlog Metodologije DPF-a,
- Pravila za sprovođenje procesa investiranja imovine EDPF-a,
- Procedure za vrednovanje ulaganja,
- Pravilnik o računovodstvu.

Okvirom za upravljanje rizicima definisan u navedenim aktima uspostavljaju sistem upravljanja rizicima putem dokumentovanja aktivnosti upravljanja. Obzirom da je riječ o potpunom novom fondu, potpunom novom investicionom proizvodu za uspostavljanje sistema je potrebno vrijeme kod svih učesnika u procesu – Regulator, društvo za upravljanje, kustodi banka itd.

Nalaz interne revizije

Nije bilo nedostataka koji su materijalno značajni za poslovanje niti uočenih nedostataka. Nije bilo potrebe za kvantifikacijom moguće štete koja je rezultat vjerovatnoće nastanka događaja, uticaja na poslovni subjekt i preporukom za otklanjanje uočenih nedostataka. Dosadašnje aktivnosti menadžmenta i zaposlenih u okviru očekivanja u kreiranju vrijednosti Fonda vrši se na sistematičan i disciplinovan način. Proces upravljanja rizikom, kontrole i proces upravljanja je adekvatan sistemu koji se uspostavlja.

Plan interne revizije za 2018. godinu

Godišnji plan rada interne revizije Evropskog dobrovoljnog penzionog fonda (u daljem tekstu: Fond) predstavlja okvir za aktivnosti (uključujući i aktivnosti iz prethodne godine) interne revizije koje će se obavljati u toku 2018. poslovne godine.

Operativni godišnji plan rada interne revizije detaljno precizira sljedeće oblasti.

- Procijenjeni nivo rizika sa kojim se suočava Fond čije poslovanje podliježe internoj reviziji;
- Planirani broj raspoloživih radnih dana interne revizije u skladu sa utvrđenim planom;
- Period angažovanja;
- Trajanje revizije definisano brojem radnih dana potrebnih za izvršenje planiranog posla.

Cilj interne revizije je pružiti nezavisno i objektivno mišljenje i savjetodavnu aktivnost u cilju unapređenja poslovanja, pružiti pomoć u ostvarivanju ciljeva putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Plan interne revizije prema kvartalima:

I kvartal

- Saradnja sa eksternom revizijom,
- Funkcionalnost internet prezentacije,
- Izrada registra rizika.
- Ostale aktivnosti koje doprinose unapređenju poslovanja i savjetodavne aktivnosti.

II kvartal

- Kontrola obračuna vrijednosti NAV-a,
- Ocjena sistema eksternog izvještavanja (fond, regulator, kustodi banka),
- Usaglašenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, uputstvima za rad, internim aktima i ugovorima,
- Ostale aktivnosti koje doprinose unapređenju poslovanja i savjetodavne aktivnosti.

III kvartal

- Identifikovanje i ocjena sistema kontrola fonda,
- Ocjena sistema kupovine i prodaje finansijskih instrumenata (davanje naloga)
- Ostale aktivnosti koje doprinose unapređenju poslovanja i savjetodavne aktivnosti.

IV kvartal

- Ocjena sistema upravljanja rizicima u fondu,
- Ocjena zadovoljstva korisnika dobrovoljnog penzionog osiguranja,
- Izrada strateškog plana interne revizije
- Ostale aktivnosti koje doprinose unapređenju poslovanja i savjetodavne aktivnosti.

POSLOVANJE DRUŠTVA

Prinosni, finansijski i imovinski položaj Društva

Prinosni položaj Društva

Rentabilnost Društva se može posmatrati sa dva aspekta:

- rentabilnost ukupne imovine (sredstava) i
- rentabilnost sopstvenog kapitala.

Stopa prinosa na angažovanu imovinu u 2017. godini je iznosila -7,93%, a stopa povrata na sopstveni kapital iznosi -8,00%, što je u skladu sa očekivanjima, budući da je Društvo novoosnovano i počelo je sa obavljanjem svoje djelatnosti tek krajem 2017. godine.

Rentabilnost se ogleda u sposobnosti Društva da sa što manjim ulaganjima ostvari što veći rezultat poslovanja. Preduzeće je rentabilno ako ima pozitivan rezultat, tj. ako su prihodi koje ostvaruje veći od rashoda. S obzirom da je na kraju godine Društvo ostvarilo veće rashode od prihoda, ne može se reći da je u posmatranom periodu Društvo poslovalo rentabilno, ali budući da je Društvo u 2017. godini tek osnovano i započelo sa svojim poslovnim aktivnostima, rezultat poslovanja je u planskim okvirima.

Pozicija	2017. godina
1) Neto dobit u KM	-326.247
2) Rashodi finansiranja u KM	0
Svega 1+2 u KM	-326.247
Prosječna ukupna imovina u KM	4.111.212
Stopa prinosa na ukupnu imovinu ROA	-7,94%
Prosječan sopstveni kapital u KM	4.073.682
Stopa prinosa na sopstveni kapital ROE	-8,01%

Finansijski položaj Društva

Koeficijenti likvidnosti i stabilnosti Društva su povoljni. Koeficijent likvidnosti Društva iznosi 47,19, neto obrtni fond je 1.733.425,31KM, a koeficijent finansijske stabilnosti iznosi 0,39, tako da postoji i trenutna likvidnost i sposobnost daljeg održavanja likvidnosti. Koeficijent finansijske stabilnosti Društva je značajno manji od jedan, što pokazuje da je dugotrajna imovina finansirana iz dugoročnih izvora i da ne postoji opasnost od insolventnosti Društva.

Likvidnost Društva

Društvo stalno raspolaže dovoljnim iznosom likvidnih sredstava radi izmirenja obaveza iz poslovanja, metodom stalnog praćenja priliva i odliva sredstava.

r.br.	Pozicija	2017. godina
1.	Gotoviona u KM	1,769,435.71
2.	Kratkoročna potraživanja u KM	1,519.90
3.	Gotovina i kratkoročna potraživanja (1+2) u KM	1,770,955.61
4.	Kratkoročne obaveze u KM	37,530.30
5.	Koeficijent likvidnosti (3/4)	47.19
6.	Neto obrtni fond (3-4) u KM	1,733,425.31
7.	Stalna imovina//Dugoročno vezana imovina u KM	1,586,534.30
8.	Trajni i dugoročni kapital u KM	4,073,682.14
9.	Dugoročne obaveze	-
10.	Dugoročna rezervisanja	-
11.	Trajni i dugoročni kapital (8 do 10) u KM	4,073,682.14
12.	Koeficijent finansijske stabilnosti (7/11)	0.39

Zaduženost Društva

Učešće kapitala u ukupnoj pasivi učestvuje sa 99,09% na kraju 2017. godine. Podaci pokazuju da se Društvo, u posmatranom periodu, dominantno finansiralo iz vlastitih izvora.

Pasivu Društva čine sopstveni kapital 4.073.682 KM i kratkoročne obaveze 37.530 KM (Društvo nema dugoročnih obaveza). Obaveze se odnose na obaveze za bruto zarade i ostale tekuće obaveze iz poslovanja.

Pozicija	2017. godina	
	Iznosu u KM	učešće
Kapital	4.073.682	99,09%
Obaveze	37.530	0,91%
Pasiva	4.111.212	100,00%

Solventnost Društva

Solventnost Društva se ogleda u sposobnosti Društva da izmiruje svoje obaveze u dužem roku. U svom poslovanju, Društvo ne koristi pozajmljene izvore finansiranja, već posluje isključivo sopstvenim sredstvima, što mu obezbeđuje dugoročnu finansijsku sigurnost i sposobnost da u roku izmiruje sve obaveze.

U 2017. godini koeficijent solventnosti iznosi 109,54. Sudeći po visini koeficijenta solventnosti, Društvo za upravljanje je izuzetno solventno.

r.br.	Pozicija	2017. godina
1.	Imovina u KM	4.111.212
2.	Dugovi u KM	37.530
3.	Koeficijent solventnosti (1/2)	109,54

Imovinski položaj Društva

U stalnoj imovini, najveće učešće imaju ulaganje u dugoročne obveznice emitenta Republika Srpska i dugoročni depozit kod poslovnih banaka. Vrijednost opreme se, prije svega, odnosi na ulaganja u računarsku i serversku opremu i poslovne automobile Društva (178.638,86 KM), dok se preostali dio stalne imovine, izuzev finansijskih plasmana i depozita, odnosi na ulaganja u poslovni prostor (31.158,86 KM) i nematerijalna ulaganja u licence (26.736,58 KM). U obrtnoj imovini dominantno učešće imaju gotovina i ekvivalenti i kratkoročni depoziti kod poslovnih banaka u Republici Srpskoj. Budući da je Društvo tek u posljednjem mjesecu 2017. godine počelo da ostvaruje poslovne prihode, koeficijenti obrta ukupne i obrtne imovine su zanemarljivi.

Pozicija	2017. godina	
	Iznosu u KM	učešće
Stalna imovina	1.586.534	38,59%
Obrtna imovina	2.524.678	61,41%
Ukupno imovina	4.111.212	100,00%

OSTVARENJE PLANA ZA 2017. GODINU I PLAN ZA 2018. GODINU

Prihodi Društva za upravljanje su planirani po sledećim osnovama:

- prihodi od ulazne naknade (provizije);
- prihodi od upravljačke naknade (provizije);
- finansijski prihodi (prihodi od investiranja imovine Društva);

Planirani i ostvareni prihodi od ulazne provizije i naknade za upavljanje su dati u sledećoj tabeli:

iznos u KM	Plan 2017.	Ostvarenje 2017.	Plan 2018.
ulazna naknada	355,00	48,22	27,318
provizija za upravljanje	187,00	2,74	15,518
UKUPNO	542,00	50,96	42,836

Planirani i ostvareni broj članova fonda kao i imovina fonda su dati u sledećim tabelama:

Broj članova Fonda	Plan 2017.	Ostvarenje 2017.	Plan 2018.
Početni broj polisa	0	0	500
Povećanje	500	29	3.500
Smanjenje	-	-	-
Transferi u drugi fond	-	-	-
Krajnji broj polisa	500	29	4.000

Projekcija vrijednosti imovine Fonda u 000 KM	Plan 2017.	Ostvarenje 2017.	Plan 2018.
Imovina Fonda na početku perioda	-	-	74.32
Povećanje imovina od postojećih osiguranika	-	-	316.84
Povećanje imovine od novih osiguranika (potpisani u toku godine)	74.32	2.5	1,120.69
Smanjivanje imovine (povlačenje novca – penzionisanje)	-	-	-
Smanjivanje imovine (povlačenje novca – prelazak u drugi fond)	-	-	-
Imovina fonda na kraju perioda	74.32	2.5	1,511.86
Imovina na kraju perioda (troškovi i prinos)	74.32	2.45	1,490.34

Finansijski prihodi (prihodi od investiranja imovine Društva) su dati u narednoj tabeli

vrsta ulaganja	Plan 2017. u KM	Ostvarenje 2017. u KM	Plan 2018. u KM
obveznice RS	16,666.67	16,328.77	40,000.00
depoziti	7,000.00	7,333.11	13,600.00
Ulaganja u inostranstvu	7,500.00	-	45,000.00
UKUPNO	31,166.67	23,661.88	98,600.00

Društvo do kraja 2017. godine nije realizovalo odluku o ulaganju u otvorene investicione fondove u inostranstvu.

Planirani i ostvareni rashodi Društva

Rbr	Naziv troška	Plan 2017. u KM	Ostvarenje 2017.	Plan 2018. u KM	Realizacija/Plan 2017.
1	2	3	4	5	6(4/3*100)
1)	Bruto troškovi zarada zaposlenih	169,159	161,426	351,168	95.43
2)	Ukupno amortizacija	24,500	18,172	49,606	73.72
3)	Troškovi režijskog materijala	9,000	3,557	9,000	39.53
4)	Troškovi goriva i energije	13,000	2,878	19,000	22.14
5)	Troškovi službenog puta	11,000	1,646	14,000	14.96
6)	Troškovi transportnih usluga	13,000	5,424	19,000	41.77
7)	Troškovi zakupa	46,506	42,842	84,965	92.12
8)	Neproizvodne usluge	48,614	37,073	39,114	76.26
9)	Troškovi reklame i reprezentacije	80,000	52,223	119,000	65.28

10)	Troškovi osiguranja	9,600	2,172	12,100	22.62
11)	Troškovi platnog prometa	2,100	1,430	2,600	68.09
12)	Troškovi poreza i doprinosa ostalih	6,700	933	14,233	13.67
13)	Proizvodne usluge i nematerijalni troškovi	38,344	19,972	31,400	52.09
	UKUPNO	471,523	349,746	765,186	74.15

Društvo je po svim stavkama ostvarilo manje rashode od planiranih.

Rekapitulacija

Društvo će u prvoj godini poslovanja ostvariti manje rashode i manje prihode u odnosu na usvojeni plan, što je posledica kasnijeg početka sa aktivnostima prezentacije i promovisanja Fonda u odnosu na početno planirane (dokapitalizacija od strane EBRD/ENEF je trajala duže od početno planiranog kao i aktivnosti vezane za usaglašavanje procedura sa Poreskom upravom RS).

Opis	Plan 2017. u KM	Ostvarenje 2017. u KM	Plan 2018. u KM
Ukupno prihodi	31,708.86	23,712.84	141,436.05
Ukupno rashodi	471,522.60	349,745.51	765,185.92
Rezultat	- 439,813.74	- 326,032.67	- 623,749.87

RIZICI

Rizici u poslovanju Društva predstavljaju vjerovatnoću nastanka negativnih efekata na poslovni i finansijski položaj Društva. Rizik nikada nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće svesti na najmanju moguću mjeru. Efikasna kontrola rizika iz poslovanja obavlja se kroz planiranje, organizaciju, koordinaciju, implementaciju i nadzor poslova Društva. Lica zadužena za upravljanje rizicima imaju zadatak kontrole rizika i utvrđivanje procedura za kontrolu rizika, u skladu sa pravilima struke, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom.

Kao minimum izvršiće se identifikovanje i procjena sledećih vrsta rizika: investicioni/tržišni rizik, rizik koncentracije, kreditni rizik, rizik likvidnosti, rizik usklađenosti aktive i obaveza, operativni i rizik eksternalizacije, strateški rizik, pravni i regulatorni rizik, reputacioni rizik.

Prema potrebi, lista rizika koja će biti predmet procjene može se proširiti od strane regulatora, Upravnog odbora i Izvršnog odbora. Identifikovani rizici koji će procjenjivati biće upisani u Registar rizika. Upravljanje rizicima je u nadležnosti Upravnog odbora, Izvršnog odbora i internog revizora, u skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima.

Tržišni rizik

Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije značajno izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (konvertibilna marka) koja je fiksno vezana za euro.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

S obzirom da Društvo ima kamatonosnu imovinu, prihodi Društva su u određenoj mjeri zavisni od promjene tržišnih kamatnih stopa. Imovina Društva je investirana u dužničke hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) i depozite banaka sa rokom dospijeca do 24 mjeseca.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir da se rokovi dospijeca oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti, kao i alternativne izvore finansiranja i refinansiranja.

Rizik od promjene cijena kapitala

Društvo nije izloženo značajnom riziku promjena cijena svojih usluga, s obzirom da rukovodstvo Društva nema saznanja o eventualnim značajnim promjenama cijena usluga koje bi bile odobrene od strane regulatornog organa, Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Društva po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Društvo svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

Društvo raspolaže dovoljnim iznosom visokolikvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti) koja omogućavaju da svoje obaveze izmiruje u roku dospjeća.

Društvo ne koristi finansijske derivate.

Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Društvu, što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva.

Društvo nije značajnije izloženo kreditnom riziku, obzirom da na dan 31. decembra 2017. godine potraživanja Društva iznose 1.520 konvertibilnih maraka.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju odnosi se na javne obveznice Republike Srpske, emitovane 25. emisijom javnom ponudom. Vrijednost kupljenih obveznica je 1.000.000 KM, odnosno 1.000 obveznica nominalne vrijednosti 1.000 KM. Datum dospjeća obveznica je 04.08.2027. godine, kamatna stopa je fiksna, 4% na godišnjem nivou.

Dugoročno oročeni depoziti iskazani na dan 30. septembra 2017. godine u iznosu od 350.000 konvertibilnih maraka cjelokupno se odnose na oročene novčane depozite kod poslovnih banaka (MF Banka a.d. Banja Luka) na period duži od godinu dana i po godišnjoj kamatnoj stopi od 2,1% fiksno.

Upravljanje obavezama prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2017. godine iskazane su u iznosu od 10.829 konvertibilnih maraka. Dobavljači ne zaračunavaju zateznu kamatu na dospjele obaveze, pri čemu Društvo dospjele obaveze prema dobavljačima, saglasno politici upravljanja finansijskim rizicima, izmiruje u ugovorenom roku.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Ostale informacije

- Ne postoje značajniji događaji nakon datuma sastavljanja finansijskih izvještaja.
- U toku 2017. godine, Društvo nije imalo aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem.
- U toku 2017. godine, Društvo nije vršilo otkup vlastitih akcija.
- Društvo nema poslovnih jedinica kao posebnih poslovnih segmenata, niti u budućnosti planira njihovo osnivanje.
- Društvo u aktivi ne posjeduje portfelj vlasničkih hartija od vrijednosti i nema finansijskih obaveza.
- Procjena očekivanog budućeg razvoja Društva: Društvo će u budućnosti nastaviti da upravlja imovinom Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda u skladu sa zakonom, prospektom i investicionom politikom, sa pažnjom dobrog privrednika u cilju očuvanja i povećanja vrijednosti imovine Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, kao i povećanja broj članova Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda.

EVROPSKI DOBROVOLJNI PENZIJSKI FOND

Osnovni podaci

Naziv Društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom:

Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Društvo)

Naziv dobrovoljnog penzijskog fonda: Evropski dobrovoljni penzijski fond (u daljem tekstu: Fond)

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju saglasnosti na prospekt: broj: 05-565-1/17 od 29.09.2017. godine

Broj i datum Rješenja Agencije za osiguranje Republike Srpske o davanju dozvole za organizovanje i upravljanje fondom: broj 05-564-1/17 od 29.09.2017. godine

Fond jeste fond posebne vrste, odnosno zasebna imovina, bez svojstva pravnog lica i ne podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit pravnih lica, kao ni poreza na dodatu vrijednost. Ostvareni prihodi od investiranja u cjelosti se pripisuju članovima Fonda. Članstvo u Fondu je na bazi dobrovoljnosti, postoji potpuna sloboda u izboru fonda, kao i u njegovom napuštanju. Moguće je i članstvo u više dobrovoljnih penzijskih fondova.

Podaci o visini naknada i troškova

U skladu sa Pravilnikom o naknadama, naknade, odnosno visinu naknada i troškova člana Fonda, Društvo obračunava i naplaćuje prema sledećim tarifnim stavovima:

Tarifni stav	Opis	Visina tarifnog stava
1.	Naknada prilikom uplate penzijskog doprinosa (ulazna naknada)	najviše do 1,9% od vrijednosti izvršene uplate
2.	Naknada za upravljanje Fondom koja pripada Društvu	2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda
3.	Naknada za prenos računa člana Fonda na dobrovoljni penzijski fond koji organizuje i kojim upravlja drugo društvo za upravljanje	prema stvarnim troškovima prenosa, ali ne više od iznosa koji propiše Agencija za osiguranje Republike Srpske
4.	Prenos računa člana dobrovoljnog penzijskog fonda iz jednog u drugi fond kojim upravlja isto društvo za upravljanje	bez naknade
5.	Naknada za izlazak iz Fonda (u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje prava raspolaganje i povlačenje akumuliranih sredstava u slučaju vanrednih troškova liječenja ili trajne nesposobnosti za rad, Službani glasnik Republike Srpske 66/17)	bez naknade
6.	Naknada troškova u vezi sa kupovinom, prodajom i prenosom hartija od vrednosti i kastodi usluga	prema stvarnim troškovima
7.	Naknada troškova po zahtjevu člana Fonda u vezi dostavljanja obavještenja predviđenih Zakonom	prema stvarnim troškovima

Upravni odbor Društva može donijeti odluku o promjeni naknada za vrijeme trajanja članstva u Fondu.

Takve izmjene i dopune Društvo dostavlja Agenciji za osiguranje Republike Srpske i svim članovima Fonda, odnosno obveznicima uplate na koje se te izmjene i dopune odnose, preko svoje internet prezentacije, najmanje 60 dana prije početka njihove primjene.

Internet adresa na kojoj se svakodnevno objavljuje vrijednost obračunske jedinice

www.epf.ba

Minimalni iznos penzijskih doprinosa

Minimalni iznos penzijskih doprinosa za uplatu u Fond je 10,00 KM. Uplata penzijskih doprinosa je dobrovoljna i ne obavezuje člana Fonda - obveznika uplate na određenu dinamiku uplata.

Podaci o poslovnom imenu i sjedištu kastodi banke

Nova banka AD Banja Luka

Kralja Alfonsa XIII 37 a

78 000 Banja Luka

Telefon: 051/333-390

e-mail: custody@novabanka.com.

Pravila poslovanja kastodi banke:

http://www.novabanka.com/upload/document/pravila_poslovanja_kastodi_banke_nove_banke_a_d_b.pdf

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti RS broj 01-UP-051-1126/07, Nova banka a.d. Banja Luka je dobila dozvolu za obavljanje djelatnosti kastodi banke.

Osnovna načela investicione politike Fonda

Sredstva Fonda investiraju se u cilju ostvarivanja prihoda za članove Fonda. Pri tome se moraju uzeti u obzir sledeća načela:

1. načelo sigurnosti imovine Fonda - u strukturi imovine će se dominantno nalaziti dužničke hartije od vrijednosti koje emituje ili za koje garantuje BiH, Centralna banka BiH, Republika Srpska i Federacija BiH, dužničke hartije od vrijednosti sa minimalnim kreditnim rejtingom koji je preporučljiv za investiranje („Investment grade credit rating“), a koji utvrđuju agencije za procjenu boniteta Standard and Poor’s, Fitch IBCA, Thompson Bank Watch ili Moody’s,

2. načelo diversifikacije portfelja - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje se razlikuju prema vrsti i emitentima, kao i prema drugim obilježjima,

3. načelo likvidnosti - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje je moguće brzo i efikasno kupiti i prodati po relativno ujednačenoj i stabilnoj cijeni i

4. načelo profitabilnosti - u strukturi portfelja Fonda nalaze se hartije od vrijednosti koje, uz uvažavanje prethodno navedenih načela, donose potencijalno najveći prinos.

Fond karakteriše investiciona strategija i politika sa akcentom ulaganja u najsigurnije državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti, kao i pasivan način upravljanja portfeljom Fonda, u skladu sa definisanim principima investiranja i tržišnim okolnostima.

U cilju efikasnijeg praćenja i mjerenja rezultata Fonda, kao i formiranja jasnih očekivanja klijenata/članova Fonda o planiranoj strukturi ulaganja imovine Fonda, Društvo definiše referentni prinos (benčmark). Društvo ima za cilj da godišnje ostvari bolje rezultate, odnosno više stope prinosa u odnosu na definisan benčmark.

Investicioni cilj Fonda je realizacija kontinuiranog i stabilnog prinosa od dužničkih instrumenata u portfelju, uvećanog za dugoročne kapitalne dobitke od ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti. Investicioni horizont ulaganja Fonda je orjentisan na dugi rok.

Uspješnost investiranja sredstava Fonda mjeri se u odnosu na stopu inflacije u Bosni i Hercegovini, kao referentni prinos.

Investicioni cilj Fonda je da svake poslovne godine ostvari realan prinos, odnosno prinos koji je iznad godišnje stope inflacije, nakon troškova koji se naplaćuju iz imovine Fonda. Inflacija se izračunava putem indeksa potrošačkih cijena, a zvanične podatke o inflaciji objavljuje nadležni zavod za statistiku.

Strateška alokacija ulaganja imovine Fonda

Društvo definiše investicioni profil Fonda koji odgovara umjereno konzervativnoj politici investiranja koju sprovodi. Uzimajući u obzir da je cilj investiranja postizanje dugoročno stabilne stope prinosa koja odgovara manjem stepenu tolerancije ka riziku, imovina Fonda se pretežno ulaže u državne, ili sa njima izjednačene, dužničke hartije od vrijednosti.

Strateška investiciona alokacija podrazumjeva da prosječan odnos između investicionih instrumenata koji nose odgovarajući kamatni prinos i vlasničkih udjela u strukturi portfelja bude 70% prema 30%. Društvo neće ulagati imovinu Fonda u nekretnine.

U sklopu navedene alokacije, ulaganje u inostranstvo može biti maksimalno 40% od imovine Fonda, te će se, zbog disperzije rizika, kako imovina Fonda bude rasla, nastojati ulagati sve veći procenat imovine van BiH u skladu sa zakonskim ograničenjima (dužničke hartije od vrijednosti koje imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, koje emituju jedinice lokalne samouprave, preduzeća ili banke iz država članica Evropske unije, OECD-a i CEFT-e, i kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; akcije inostranih emitenata koji imaju rejting koji je preporučljiv za investiranje prema međunarodnim rejting agencijama, kojima se trguje na najvišem berzanskom segmentu ili drugom uređenom javnom tržištu u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e; udjele u otvorenim investicionim fondovima registrovanim u državama članicama Evropske unije, OECD-a i CEFT-e.)

U narednoj tabeli su prikazani dugoročni investicioni ciljevi i strateški rasponi za pojedine instrumente, procentualno u odnosu na ukupnu imovinu Fonda:

	KLASA INVESTICIJA	CILJANO UČEŠĆE	MIN	MAX
1.	Dužničke hartije od vrijednosti (dugoročne i kratkoročne)	60%	60%	100%
2.	Vlasničke hartije od vrijednosti i udjeli u investicionim fondovima	30%	0%	30%
3.	Depoziti i novac na kastedi računu	5%	0%	20%
4.	Ostalo	5%	0%	10%
5.	UKUPNO	100%	-	-

Minimalni garantovani prinos Fonda

Društvo ne garantuje minimalni garantovani prinos Fonda, tako da član Fonda preuzima rizik ulaganja.

Poreski tretman članova Fonda

Shodno Zakonu o porez na dohodak („Službeni glasnik RS“, broj: 60/15) i Zakonu o doprinosima („Službeni glasnik RS“, broj: 116/12 i 103/15), član Fonda ima pravo na poreska umanjena i oslobađanja za isnose do 1.200,00 KM godišnje isplaćene članu Fonda od uplatioca doprinosa.

Društvo ne snosi odgovornost ukoliko dođe do promjene važeće regulative koja reguliše ovu oblast, ali ima obavezu blagovremeno i na primjeren način obavijesti članove Fonda o takvoj eventualnoj promjeni.

Uslovi koji se moraju ispuniti za sticanje prava na povlačenje akumuliranih sredstava, način i rokovi kako/kada se mogu povući akumulirana sredstva

Član Fonda stiče pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima sa navršanih 58 godina života, bez obzira na period akumuliranja sredstava, odnosno sa navršene 53 godine života i najmanje pet godina akumuliranja u kontinuitetu ili 60 mjesečnih uplata u periodu akumuliranja sredstava.

Izuzetno, pravo na povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima može se ostvariti i prije nego što se ostvari bilo koji uslov iz prethodnog stava:

- u slučaju vanrednih troškova liječenja, koji se ne isplaćuju u skladu sa propisima o obaveznom zdravstvenim osiguranjem na teret Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske,
- u slučaju trajne nesposobnosti za rad koja je je utvrđena u skladu sa propisima o obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju.

Povlačenje i raspolaganje akumuliranim sredstvima član Fonda mora početi najkasnije sa navršanih 70 godina života.

U slučaju smrti člana Fonda, i u periodu uplate i u periodu isplate, sredstva na njegovom računu prenose se licu koje je član imenovao Ugovorom o članstvu, a ukoliko nije određeno lice za nasljeđivanje, postupa se u skladu sa Zakonom o nasljeđivanju.

Akumulisana sredstva mogu se povući:

- jednokratnom isplatom - kod jednokratne isplate akumuliranih sredstava člana Fonda, na osnovu njegovog zahtjeva, Društvo vrši isplatu. Ukoliko je akumulirani iznos na računu člana Fonda manji od 2.000,00 KM, isplata je moguća samo putem jednokratne isplate;
- programiranom isplatom - najkraći period u kome je moguće ugovoriti programiranu isplatu je dvije godine. Rok za obračun i zaključenje ugovora o programiranoj isplati je 15 (petnaest) dana od dana podnošenja zahtjeva člana Fonda, a dinamika isplate vrši se u rokovima koji su utvrđeni ugovorom o programiranoj isplati. Programirana isplata vrši se na osnovu ugovora koji se zaključuje između člana Fonda i Društva. Dinamiku programirane isplate određuje član Fonda (u smislu da li želi jednom mjesečno, kvartalno, godišnje i sl.), kao i visine pojedinačnih programiranih isplata. U slučaju programiranih isplata, Društvo ima obavezu da preostala akumulisana sredstva vodi na individualnom računu, investira ih i pripisuje im ostvareni prinos, sve dok se ne povuku cjelokupna akumulisana sredstva.
- kombinacijom ovih načina.

Prava nasljednika u slučaju smrti člana Fonda

U slučaju smrti člana Fonda, i u periodu uplate i u periodu isplate, sredstva na njegovom računu prenose se licu koje je član imenovao Ugovorom o članstvu. U tom slučaju, sav novac akumulisan na individualnom računu Fonda biće prenijet licu koje je član Fonda odredio. Ukoliko član Fonda nije odredio takvo lice, sredstva na individualnom računu postaju deo njegove zaostavštine te se primjenjuju propisi o nasljeđivanju.

Informacije o poslovanju

- hartije od vrijednosti koje čine imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda – nije bilo trgovine hartijama od vrijednosti,
- nepokretnosti koje čine imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda – nije bilo trgovine nepokretnostima,
- stanje novčanih depozita koji čine imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda – nije bilo oročavanja sredstava kod finansijskih institucija; ukupno stanje gotovine na transakcionom računu Fonda kod kastodi banke, po osnovu uplata doprinosa od strane članova, je iznosilo 2.503,58 KM,
- datumi transakcija i cijene po kojima su transakcije HOV i nepokretnostima izvršene – nije bilo transakcija,
- brokerske naknade, naknade kastodi banke i drugi troškovi u vezi sa transakcijama imovinom Fonda – nije bilo troškova po ovom osnovu,
- na dan 29.12.2017. godine (petak) neto vrijednost imovine Fonda je iznosila 2.452,59 KM, broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 253,53277210, njihova pojedinačna vrijednost je bila 9,67366 KM,
- na dan 29.12.2017. godine (petak) bilo je ukupno 29 članova Fonda.

Prilog 1:

Finansijski izvještaji Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka, sa mišljenjem nezavisnog revizora

Prilog 2:

Finansijski izvještaji Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda, sa mišljenjem nezavisnog revizora